

Naš narodopisni muzej v Ljubljani*

Etnografski muzej v Ljubljani se je pod imenom Etnografski inštitut ustanovil l. 1921., samostojen muzej pa je postal l. 1923. Prvi ravnatelj mu je bil minister dr. Niko Zupanič.

Zelo često se je naglašala v naši javnosti potreba po lastnem slovenskem narodopisnem muzeju, ki bi bil matica tozadavnega znanstvenega dela in zbiranja. Skrajni čas je že bil, da smo ga dobili; naš folklor namreč že blizu sto let izumira in treba je s skrbjo in naglico reševati ostanke.

In sedaj ga imamo. Nameščen je, dokler ne dobi lastne zgradbe, v prostorih Narodnega muzeja na Bleiweisovi cesti, od katerega je prevzel v upravo vse dotlej zbrane narodopisne objekte. Etnografski muzej ima danes veliko nalogo, z neumornim delom popraviti silno zamudo v našem etnografskem delu, katere je kriv še stari avstrijski režim, ki je slovenski etnografiji posvečal premalo pozornosti in je videl zgolj svoje »kronovine« namesto slovenskega ozemlja. Tako je naš muzej imel samo »kranjsko« področje in ne slovenskega. Sedaj je treba zbrati v Ljubljani gradivo za vse slovensko ozemlje, kar ni mala stvar. Muzej sistematično proučuje našo slovensko kmečko stavbarstvo, plastiko in pohištje, slikarstvo in vezenine, noše in običaje, reke in vraže, pesmi in melodije — začetki je moral malo manj kakor od začetka, pravzaprav je načel — ledino. Nikakor ni mogoče, da bi muzej, t. j. ravnatelj in njegov edini uradnik (dr. St. Vurnik) v kratkem vse to opravila. Treba je pomoči vsega naroda. Za zgled naj služi letijska država, kjer je narod daroval popolnoma vse objekte, da se je omogočilo postaviti celo staro letijsko vas z voščeniimi prebivalci v pristnih nošah! Pri nas pa velja, da bojkotiraj »državo« kar se da in ne daj muzeju ničesar izpod 10.000 Din, čeprav je to stara kiklja! Saj je to vendar naš, slovenski muzej, saj je vendar interes vsega naroda, da se svetu predstavimo z lastno folkloro, kakršna najjačje dokumentira našo narodno individualnost!

Muzej ima danes, žal, premalo prostora za razstavo vseh objektov, ki morajo zato deloma počivati v depotih. Razstavljene ima ljudske noše, vezenine, hišno opravo, plastično obrt, slikarstvo, obrtno orodje ter ima svoj antropološki oddelek, kjer ima razstavljene lobanje, izkopane na našem ozemlju. Dalje upravlja svojo eksotično zbirko predmetov iz Amerike, Azije in Afrike, ki so jo oskrbeli zlasti slovenski misijonarji.

Muzej dobi od države skromno dotacijo, s katero je nemogoče uspešno nadaljevati naširoko zastavljeno delo. Zato, Slovenci, spominjajmo se ga, kadar ne vemo kam s kmečko starino, in darujmo mu predmete zastoj! Rad sprejme staro, umetniško oblikovano pohištvo, orodje, dele noš, vezenin, slike na steklo, kmečke rezbarije, slikarije na steklo in panjeve končnice, zapiske pesmi in melodij, tlorise in fotografije hiš, podatke o narodnih običajih, vražah, reklih itd. Pomagajmo mu, saj s tem pomagamo sebi na noge, pomagamo dvigniti našo znanost in posredno naš kulturni in narodni ugled!

*Uporaba teh slik brez dovoljenja etnografskega muzeja v Ljubljani prepovedana!

Statve za platno in za sita ter kolovrati v našem narodopisnem muzeju.

Spodaj:

Belokranjske noše, vezenine in nakit za neveste

Jaslice, modeli poljskega orodja, oslovniki, lesena veriga, žličniki itd.

Kmetiško ognjišče in »hiša«, na mizi ženitovanjska potica

Na levi: Kmetiška kamra, slike na steklo, postelja, skrinja, zibel; ograjo tvorijo ornamentalno izžagane deske.

Na desni: Omara s predmeti iz Afrike, ki jih je daroval misijonar Knoblehar, na desni egiptovska mumija.

Zbirka dragocenih zlatih avb in brokatnih modrecev, sklepanci, židane rute itd.

Spodaj:

Vitrina z nošami z Gorenjske, Koroške, Primorske, Kočevskega, Bele krajine itd.

Omara z različnimi predmeti Indijancev, dar misijonskega škofa Barage.

